

POLITYKA

Scille i Charybdy nowego okresu politycznego.

—:0:—

Początek Nowego roku w polityce europejskiej zaznacza się nowym pobrząkiem broni w różnych zakątkach Europy. Powstanie w Karelii przeciw rządowi sowieckim zaczyna przybierać rozmiary poważnego konfliktu fińsko-rosyjskiego. Rząd bolszewicki pod pozorem manewrów zgromadził na pograniczu Karelii poważne oddziały wojskowe, które teraz wobec konfliktu z powstańcami karelskimi, przeszły przeważającymi siłami do ofensywy na oddziały powstańców.

Rząd fiński zaniepokojony tą akcją zbrojną sowieców, zarządził zbrojne pogotowie wojenne, oddając zresztą spór cały do rozstrzygnięcia Lidze Narodów. Czy jednak konflikt ten nie doprowadzi do nowych wojennych starć na północy, dnia najbliższe okażą.

Równocześnie zaostriżył się konflikt między Jugosławią i Włochami. Traktat w Rapallo nie usunął ostatecznie nieporozumień pomiędzy obu państwami. Ekspansja państwowa Włoch z zawiścią patrzy na wschodni brzeg Adriatyku, opanowany przez Jugosławię, świeżo na tle drobnych nieporozumień flota włoska zawinęła do portu Sebenico, wywierając w ten sposób militarny nacisk na swych sąsiadów wschodnich. Na to rząd jugosłowiański odpowiedział energicznym żądaniem natychmiastowego opuszczenia przez flotę włoską portu w Sebenico. Konflikt kryje poważne niebezpieczeństwa, i wykazuje poważne ochłodzenie się stosunku „małej ententy” do Włoch.

Do kompletu tych niepokojów w Europie dodać trzeba ruch niepodległościowy na Krecie, gdzie ludność rozczarowana do rządów greckich, i wyczerpującej kraj cały polityki ekspansji w Małej Azji, ogłosiła swą niezawisłość i gotowa jest zbrojnie stanąć w swej obronie, przed próbą zmuszenia siłą do uległości. Ten ruch kreteński zdaje się być rezultatem zabiegów Venizelosa, którego republikański rząd Krety powołał na swego prezydenta.

Gdy tedy w Europie pokutują jeszcze echa wojennego zamieszania, i co chwila zdarzają się jeszcze eksplozje międzypaństwowych targów i nieporozumień, szefowie koalicji jadą nad jasny brzeg Riwiery, by tu w Cannes stworzyć podstawy nowego porozumienia w sprawie przywrócenia ekonomicznej równowagi w Europie. Już od środy Briand konferuje z Lloydem Georgem, zanim rozpoczną się główne obrady konferencji Rady Najwyższej, w której wezmą udział wszystkie rządy sprzymierzone.

Konferencja w Cannes będzie miała niezwykle donośne znaczenie dla całokształtu zagadnień politycznych Europy. Będą tu poruszone najważniejsze od czasu zakończenia konferencji wersalskiej sprawy. Chodzi o ustalenie kwestii niemieckich odszkodowań i płatności rat należnych koalicji, nadto chodzi o nowe plany poniesienia dotychczasowej polityki stawiania Niemiec i Rosji, poza nawiasem życia ekonomicznego Europy, a wciągnięcia obu tych państw do pokojowej współpracy, celem ominięcia tego kryzysu gospodarczego, na który cierpią zarówno zwycięzcy, jak i zwyciężeni wielkiej wojny.

Ostateczny wynik rokowań w Cannes jest o tyle niezmiernie ciekawy, iż obecnie już zaznaczają się dwie biegunowo różne w poglądach grupy, co do decyzji w problemach wspomnianych. Anglia, Włochy i Japonia będą stały na stanowisku złagodzenia sankcji okupacyjnych w Nadrenii, oraz moratorium, choćby częściowego dla Niemiec. Natomiast Belgia i Francja muszą stać twardo w obronie swych praw, a więc wypłacenia im odszkodowań, oraz odbudowy zniszczonych terenów Francji.

Briandowi parlament i prasa francuska daly niedwuznacznie do zrozumienia, że opinia Francji nie zgodzi się na żadne ustępstwa z praw przysługujących krajowi. Że klauzule traktatu wersalskiego muszą być dotrzymane, a wszelkich, za daleko idących koncesji dla Niemiec, Francja nie uzna, czyli, że obecnemu sternikowi polityki swej odmówi zaufania. Sytuacja jest tedy wiecie skomplikowana.

Briand znajduje się w niesłychanie niewygodnej i trudnej sytuacji, nacisk bowiem na zmianę polityki francuskiej jest bardzo silny, chodzi bo o uzgodnienie zapatrywań całej koalicji na możliwość dalszej współpracy, a równocześnie opinia Francji nakłada nań ograniczenia, które zmuszą go do szukania jakiegoś kompromisu, jakiejś drogi pośredniej w tym kompleksie zagadnień.

Na tem tle powstają pogłoski o rozszerzeniu sankcji ekonomicznych przeciw Niemcom, w ten sposób, że Francja domagałaby się pozostania na terenie Śląska Górnego w części przyznanej Niemcom, wojsk koalicyjnych tak długo, dopóki Niemcy nie wywiązałyby się ze swych zobowiązań płatniczych.

Konferencja w Cannes jest nowym probierzem zwartości i zdolności współdziałania koalicji europejskiej. Ona wykaże, czy politykę Europy będzie można dalej kierować dotychczasowymi metodami ustawicznych konferencji t. zw. Rady Najwyższej, czy też trzeba będzie zwołać nową, wielką konferencję międzynarodową już z udziałem Niemiec, Rosji i państw neutralnych, któraby traktat wersalski poddała ostatecznej rewizji, i stworzyła nową platformę współżycia narodów Europy, opartą na nowych, lepszych, bardziej pokojowi ogólnemu i ładowi gospodarczemu Europy odpowiadających idejach politycznych.

Dr. Adam Brzeg

Nadchodząca sesja zimowo-wiosenna.

Dnia 10 b. m. Sejm po trzytygodniowej przerwie zbiera się znowu na sesję, jak się zdaje, decydującą i ostatnią. To znaczy, że wprowadzie na Wielkanoc nastąpi pewna przerwa w obradach, lecz te obrady będą biegły zaraz po tej przerwie dalej i z początkiem lata dobiegną kresu ostatecznego.

Najważniejszą sprawą jest uchwalenie ordynacji wyborczej dla sejmu i dla senatu, podział na okręgi wyborcze, który prawdopodobnie będzie taki sam dla obu izb, wreszcie uchwalenie jakiegoś prowizorycznego regulaminu dla senatu albo stwierdzenie, że regulamin sejmu będzie tak długo obowiązywał także i w senacie, póki senat nie uchwali sam własnego regulaminu. Bez tych ustaw nie może być mowy o zakończeniu prac sejmu obecnego i przystąpieniu do wyborów.

Poza tych ustaw, zasadniczo ważnych dla dalszego rozwoju życia konstytucyjnego w Polsce, jest jeszcze jedna sprawa, którą sejm obecny musi koniecznie załatwić, skoro jej nie załatwił do tej pory. Ową sprawą jest uregulowanie stosunku Rusinów do Państwa Polskiego w Małopolsce wschodniej, pod formą zapewnienia im takich urzędzeń, które umożliwiłyby im swobodny rozwój narodowy przy równoczesnym zachowaniu wszystkich praw państwowych polskich i pełni bezpieczeństwa prawnego dla rozwoju narodowego tamtejszej ludności polskiej. Małopolska wschodnia musi pozostać przy Polsce jako jej część nierozłączna, ludność polska tamtejsza musi być zabezpieczoną pod każdym względem, rusini zaś muszą otrzymać możliwość pielegnowania swojego języka i swojej odrębnej cerkwi unickiej. Oto program, który należy wprowadzić w życie, a im prędzej się go wprowadzi, tem lepiej. Rzecz jasna, że musi się to odbyć w drodze ustawodawczej, a więc pod postacią uchwały sejmowej.

Jeszcze niewiadomo, czy poza uchwałami dotychczasowymi w sprawie uzdrowienia skarbu polskiego ministerjum skarbu, wystąpi jeszcze w tym Sejmie z nowymi projektami, zakrojonymi na szerszą skalę, a nawet czy będzie dążyło do uchwalenia przez ten Sejm budżetu na rok bieżący. Gdyby jednak miało ów zamiar, w takim razie sesja sejmowa byłaby bardzo intensywną, ponieważ nawet w państwach o wyrobionej technice parlamentarnej załatwienie budżetu przez reprezen-

tację narodową jest pracą, trwającą kilka miesięcy. I komisja skarbowo-budżetowa i potem plenum izby miałyby mnóstwo do czynienia, gdyż uchwalenie parlamentarne pierwszego budżetu zwyczajnego w Polsce zmieniłoby się w krytykę wyczerpującą całego aparatu państwowego w najszerszym znaczeniu tego słowa. Być może jednak, że celem nieodkładania terminu wyborów na rok przyszły załatwienie parlamentarne budżetu będzie pozostawione już przyszłemu, zwyczajnemu sejmowi.

Pozatem istnieje jeszcze projekt załatwienia w obecnym Sejmie Ustawodawczym szeregu spraw innych, ale wszystko to nie wychodzi narazie poza sferę projektów. Dopiero teraz po zebraniu się Sejmu, Konwent Seniorów uchwali podobno ostateczny projekt prac sejmowych, które koniecznie trzeba załatwić przed rozpisaniem nowych wyborów.

Adam Nowicki.

Pobór daniny państwowej.

Podaliśmy już w straszczaniu przepisy dotyczące rozkładu nadzwyczajnej daniny państwowej. Obecnie poznać należy główne zasady postępowania przy poborze, co dla władz wykonawczych posiadać będzie duże znaczenie.

Otóż daninę, przypadającą od płatników podatków: gruntowego, podymnego, od nieruchomości miejskich i zasadniczego przemysłowego oblicza na obszarze b. dzielnicy rosyjskiej władza podatkowa pierwszej instancji, na obszarze b. dzielnicy austriackiej urząd podatkowy, na terenie b. zaboru pruskiego władza właściwa do wymiaru obrotowego podatku tego okręgu, w którym są przedmioty podatkowe obłożone odpowiednimi podatkami podstawowymi. Obliczenie winno nastąpić w terminie trzytygodniowym od dnia ogłoszenia rozporządzenia wykonawczego do ustawy o daninie z dnia 16 z. m.

Podstawę do obliczenia daniny, przypadającej od płatników podatku gruntowego i podymnego w b. dzielnicy rosyjskiej ustala władza podatkowa pierwszej instancji zbiorowo dla całych wsi, osad lub kolonji, oddzielnie zaś oblicza dla każdego majątku ziemskiego folwarcznego. Daninę, przypadającą od płatników państwowego podatku od nieruchomości i zasadniczego przemysłowego obliczają właściwe władze (urzędy podatkowe), wskazane poprzednio.

Księgi poboru daniny sporządza się w 2 egzemplarzach, dla każdej grupy płatników oddzielnie.

Po obliczeniu daniny władze przesyłają niezwłocznie właściwym urzędom gminnym (miejskim i wiejskim) księgi poboru w jednym egzemplarzu, drugi zaś egzemplarz w b. dzielnicy rosyjskiej odstępują Kasie Skarbowej, w b. zaś dzielnicy austriackiej i pruskiej zatrzymują u siebie. Na obszarze b. dzielnicy rosyjskiej zarząd gminy wiejskiej obowiązany jest sporządzić, przy współudziale przedstawicieli właściwych zebrań gromadzkich, w nieprzekraczalnym terminie dni 14, listy rozkładu daniny, obliczonej na każdego poszczególnego płatnika w stosunku do przypadających na nich podatków podstawowych, lub, w razie braku rejestru pomiarowego i sporządzonej na jego podstawie listy rozkładu podatków, na mocy uchwały przedstawicieli zebrań gromadzkich.

Otrzymane wykazy rozkładu daniny winien zarząd gminny wiejski i miejski niezwłocznie po otrzymaniu ksiąg, lub po sporządzeniu list, wyłożyć w przeciągu dni 14 w miejscu powszechnie dostępnym (w kancelarii gminnej, u sołtysa, w magistracie, w komisariatach i t. p.) dla przejrzania przez płatników i o dniu wyłożenia podać poprzednio do wiadomości publicznej.

Od rozkładu daniny, dokonanego w b. dzielnicy rosyjskiej w trybie, przewidzianym wyżej, wolno płatnikowi wnieść zażalenie w ciągu ośmiu dni, licząc od pierwszego dnia okresu wyłożenia listy rozkładu. Zażalenia wnosi się do władzy podatkowej pierwszej instancji, która rozstrzyga sprawę ostatecznie. Przy rozstrzyganiu zażaleń decydujący jest rejestr po-